

1

M. 1968: 1.

Landskap: Halmar län Öland Berättare: Amelie Nilsson
 Härad: Årta Mockleby Berättarens yrke: fd Hemansägare
 Socken: Gäddby Berättarens adress: Gäddby
 Uppteckningsår: 1880-1951 1940 Född år 1843 i Östra Mockleby

Upptecknare: Jag minns från min barndom hur
 nu mina förfäder ägnade sig åt
 fisket bland byns bönder egde
 totalt gårdar på $\frac{3}{16}$ mark
 och totalt av bönderna egde $\frac{3}{8}$
 delar gårdar. Dem som jämte
 jordbruket ägnade sig åt fisket
 hade vunnit örens hemmen som
 hjälpte dem. När de sedan lämnat
~~sonerna~~ gårdarna till någon av örens
 och hade vardagslag från gårdens
 hem de ate först välta med ~~gäddan~~
 fisket och så hjälpte de till att
 och även örens hem att idka fisket
 för behov.

a På vår ort fanns y många yrkes-
fishare. Man skötte sina gläddar
jämta fjöket och inhyssingarna
inom byarna hade avlångar
en del användes till eller något
hantverk t. ex. skräddare eller
shomakare och en del av öf-
brudarna gick på dagverken
hos bönderna. och stalle nu
sittgarnen om kvällarna och tog
upp dem om morgnarna innan
de gick på arbetet Om de ville
sig väl med silfversten så blev
det ej många limslas visa
ofta när de var brottom om
somnarna så måste husbarn och
någon av barnen fara ut i
byarna och sälja förgöten

3
Det var dock ej alltid som sitters
kom i stora stämman ibland kunde
sångstämman va så dålig. Då var det
mest dem gamla sjöboarna som
satte ut maten och när de fots
taga vara på sitters gav sig ut
på sjön för att dra upp torob
på röns Torob och potatis begang
nades alltid vid middagstid ut
alla bjudningar på sommaren
lika så vid bästerna där man
hade många till hjälp.
Närför besterna runt Ölan hade
man flera båtlägen betes.
Där som var bra för invägling
byggdes ~~de~~ sjöbodas En lse
byrå stycken vid was landnings
plats Det var roligt att se när

4

ACC. N:R M. 11968:4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

man var nere vid sjön
om sommare kvällarna hur
båtarna från de olika fjörlägena
beglade ut i (solfärningen) när
solen gick ner ~~sed~~ och efter en
stund kom tillbaka sedan de
satt sina nät ~~kom tillbaka för~~
att vila några timmar och färd
ut vid solens uppgång Det var
då näst den allra största stam-
made i sjöbodarna den unga
gick hem till byarna för att även
de komma till sjön och bärja
in näten var de då gott om
sitt så sändes bud till byarna
och då blev det liv och rörelse
en del kom för att hjälpa till att
plocka ut sillen och andra för att häsa
ut och sälja den

5
Landskap: Öland M. 11968:5. 207 79
Härad: Nära Möbäck Berättare: Ameli Nilsson
Socken: Gäddby Berättarens yrke: Hemman. äg. husvärd
Uppteckningsår: 1881 1951 1940 Berättarens adress: Gäddby
Född år 1873 i Nära Möbäck

Upptecknare: De byar som hade västräbta ägar vid
havstranden och bra insjöning hade sina
fisklägen utför byns ägar. Nära Möbäck hade
blott en liten landremma vid sjön och där
till besvärlig insjöning där för höll sig
byns fiskare vid Nedra Möbäcko fiskläge
Genom Gäddby och Sandby socknar på
västra sidan av Öland fanns fyra fisklägen.
Nedra Möbäck var fem sjöbodar och i
Gödså Näbby var en till. Värda till 15
Två av sjöbrukarna som ägnade sig huvud-
sakligen åt fiske var var Nils Johansson och
Nyholm i Gödså Näbby men i mållan
avseende hos bonderna värbittla fiske
var dåligt & omkring 90 talat fanns där
sjöbodar

ACC. N:R M. 11968:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Fiskerimärkingen bedrevs mest om
somrarna man samlade de m
färd för vintrarna ur skömming
ål och torsh. Gillen sattade väl gas-
bad i helthornen halvturner och
frändingars dessa senare lades in
med peppar och sägesbärblad och halld
vaskdel till fram på vintersen åt
manderspitte. Fram på vintersen
for spöbrubarna över till Halmar och
sålde sitt särskilt om Halmar
sunds isen var. Man sattade även
in i torsh och så torhade man en
~~het~~ helled när fongoten var siltig
även så sattade man in en hel
del för vinterbehovet.
Nästan i varje by återförs kusten där
ägnerna gränsade mot görs byggde

ACC. N:R M. 11968:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Byggede man sjöbodas och ordnade
med inordning stället av fiske
hamnar. De ställen där båtarna
gick in kallades båtboas. De var
ordnade med stora stenar på bägge
sidor som skydd mot sjön och
blåsten. Då hade man en stor sten
vid stranden med en järnring i
så man kunde binda båtarna.
Blev det storm och hög sjö då
måste man dra upp båtarna
på land. Sjöbodarna byggdes
på stranden nära sjön med
dörrar åt sjösidan något försten
hade man en på dem utan man
gick in igenom att ha dörrarna
öppna. Möbblingen i sjöbodarna
bestod av en säng på vas pinn

ACC. N:R **M. 11968:8.**

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Åida och fäotopikad viefvågen
och gynn nog att lägga lingshalan
i sådana sängar användes även i
hemmen i kök och vardagsrum
mår då hade man ytterstid an
ena gaveln målade i söt grönt
eller blått De var fäotopikade mot
väggen Måst hade göbarna del
i området där göbarna byggdes.
När en släkting eller god vän till
någon af göbarna kunde emellan
att komma och byra in sig vid
fisketågerna Ibland kunde man
betala en liten avgift som då kom
till byhansan Den flästa göbodan
var 4-5 meter i längd och tre till
fyra meter breda En del var av sten
och en del av ~~med~~ av sten och lite träverk

VIII

ACC. N:R M. 11968:9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

I regel voro de två om varje gå-
bod. De hade då sina redskap öfver
var sin vägg. De hade en baken
bord eller stolar i bodarna man
satt i sängarna när för man åt
av den medbranta maten.
De flästa hade jerdgolv men i
någon större bod kunde man
ha flisor och på taket hade man
torer. Men fängade man i rygor
då hade de ålboar som det
gatte rygorna vid och dem som
hade sina ågor där hade fiobe-
sätt vid broarna och fiske de an-
dingar för egen del eller gren-
desa de ut fiske. Under min
barndom bedrev fiske mest om
somarna. En fiskare nose i Kungälv
by

IX IX

ACC. N:R M. 11968:10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bodde dock med sin familj vid
sjön. De flyttade ner på väsarna
och för ett lugntal år sedan byggde
en fiskare ett så stort hus
vid stranden inom Nerse Mörtleby.
Han drev fiske i stor skala och köpte
även upp av andra fiskare.
Allmänhet fick kom fiske mest
om somrasna. Tidigt på väsarna
hörde man nu fiskredskapen som
då plöchades in i göboddarna.
På vintersna hade man dem
firvada de i någon bod, på gården
eller på vinden i boningshuset.
Det var den båtse i fevras där
och dels måste den hem för lag-
ning. Och så tillsatte man nya gasa

ACC. N:R M. 11968:11.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Det var angeläget att passa på tiden
för att få bra plats med reerna.
En del sjuvårn var tjugo famnar
långa och kallades jurgarn och hade
nio tjugo masker. Bottegarnen
som de kallades sattes längre in
och kallades gärgarn och var fyra tjugo
i telen om hring garnen var det
fast att garnhållar runda stens
erred hål i och lite större än
en tvåbarns omkrets. De var gjorda
hålla garnen nese. Så var de lätta
att hålla dem uppe och så var det
redet så de syntes vad man
hade garnen. Från land hade man
vissa mönster för utred och in-
segling. Gjörutarna i Götternäsby
Hade Hade gjord byns och Öby
Lund med uppmaningen att de
hållna grund

X1

ACC. N:R M. 11968:12.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Vid Vidra Melåkers bätlag hade man blodsgälden och en Örn som sjömarken. Det hände att då det var ont om sill man fick sätta ut näten ända ut vid Stagsundet som bevägrades ligga en mil till sjö. Vid väst väder kunde då fiskarna stanna över natten för att bärga garnen med sig hem på morgonen. De var då ~~in~~ mästade två i båten och hörs varit var sin tur för att ej bli påseglade. För somrarna fongade man fisk med snöre man hade ett sänke vid snöret och en krok som man satte betet på betet var av vittbitar eller muskar. Senare fram på 1890-talet sätte man ut sevad med krokas och betet på

VII

ACC. N:R M. 11968:13.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Det var då mest om våras och
om höstarna. En del av sjöbruk-
arna hade stora båtar som kallades
ekes och en del hade smärre båtar
och så hade de smärre båtar som
de rodde invid stranden då
de såg till cisrygarna. Stundse
fångades i rebola utefter stränderna
Och sattes kom i stora otimmor
var de liv och rörelse länge bo-
terna då gick de bud till byarna
och folk kom en del för att plocka
av sätten och andra för att höra
och sjöbrukarna själva som hade
kräntar för ut i byarna och sålde
en kvinna i Veda Ollebäck kom
dragandes en hässa ner till sjön och
köpte upp sig. Hon hade omkring

X III

ACC. N:R M. 11968:14.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

fyra km från sjön upp till lands-
vägen och från Gäddö till Färselösten
var 14 km. Ibland blände hon få
fåta bet i stegen med några
höst skots anmars fick hon gå
den långa vägen om de gick bra med
att sälja silen i Kalmar och han
kunde hinna med hem så var
hon inte leden för att ge sig i väg
nästa dag. Priserna på silen
var till några år in på 1900 talet
12 - 25 öre vaten (80) silen och för
torst 25 - 50 öre hog. Vid första
vänderingen stego dock priserna så
högt att många fick ha betev
frånögen. Nu är ^{sjögräsmåren} ~~sjögräsmåren~~ lätt
fått både och även sjöbodarna
är på en del ställen ha de bet
för summit.